

CÁC TIẾP CẬN LÝ LUẬN ĐỐI VỚI VIỆC QUY ĐỊNH TRÁCH NHIỆM HÌNH SỰ CỦA PHÁP NHÂN VÀ HÌNH PHẠT ĐỐI VỚI PHÁP NHÂN TRÊN THẾ GIỚI

ĐỖ NHẬT ÁNH *

Tóm tắt: Trách nhiệm hình sự và hình phạt luôn song hành với nhau, là mối quan hệ giữa cái chung và cái riêng trong thể hiện chính sách hình sự của nhà nước ta đối với tội phạm. Các học giả tiên phong trên thế giới đã có nhiều nghiên cứu theo các hướng khác nhau để từ đó hình thành các thuyết có tính chất làm nền tảng, cơ sở cho việc xây dựng những điều luật về trách nhiệm hình sự, hình phạt áp dụng đối với pháp nhân trong văn bản pháp luật hình sự. Bài viết đề cập các học thuyết - cơ sở lý luận của việc quy định trách nhiệm hình sự của pháp nhân, hình phạt đối với pháp nhân trên thế giới.

Từ khoá: Trách nhiệm phái sinh; trách nhiệm trực tiếp; thuyết trách nhiệm thay thế; thuyết đồng nhất; thuyết tổng hợp; thuyết về lỗi phản ứng; thuyết về lỗi phòng ngừa; thuyết về nhân cách pháp nhân

Nhận bài: 22/9/2023

Hoàn thành biên tập: 28/12/2023

Duyệt đăng: 28/12/2023

THEORETICAL BASIS WORLDWIDE FOR PROVIDING CRIMINAL LIABILITY AND PENALTIES FOR LEGAL ENTITIES

Abstract: Criminal liability and punishment always go hand in hand, representing the relationship between the general and the particular in our state's criminal policy. Pioneering scholars around the world have conducted many studies in different directions to form theories that serve as the basis for the construction of laws on criminal liability and penalties for legal entities. This article discusses the theoretical basis worldwide for providing criminal liability and penalties for legal entities.

Keywords: Derivative approach; holistic approach; vicarious liability theory; identification theory; aggregation theory; reactive fault; preventative fault; corporate ethos

Received: Sept 22th, 2023; Editing completed: Dec 28th, 2023; Accepted for publication: Dec 28th, 2023

1. Đặt vấn đề

Trách nhiệm hình sự của pháp nhân không phải là vấn đề mới mà đây là vấn đề đã được ghi nhận trong pháp luật hình sự của nhiều quốc gia trên thế giới cũng như các văn kiện quốc tế. Ở nước ta, vấn đề trách nhiệm hình sự của pháp nhân đã từng được đưa ra thảo luận và nghiên cứu chính thức

trong quá trình xây dựng Bộ luật Hình sự (BLHS) năm 1999. Tuy nhiên, ở thời điểm đó, vấn đề trách nhiệm hình sự của pháp nhân vẫn chưa được nghiên cứu sâu về mặt lý luận và thực tiễn. Phải đến khi BLHS năm 2015 được ban hành, vấn đề trách nhiệm hình sự của pháp nhân mới chính thức được ghi nhận.

Trong các hình thức biểu hiện của trách nhiệm hình sự thì hình phạt là hình thức biểu hiện cơ bản, chủ yếu nhất và quyết định bản

---

* Thạc sĩ, Học viện Tòa án
E-mail: anh.dn5996@gmail.com